

БЕНЧМАРКІНГ У ВИЩІЙ АГРАРНІЙ ОСВІТІ

Лущик Ю.М., к.п.н., старший викладач кафедри іноземних мов

Вивчення іноземного досвіду підготовки висококваліфікованих кадрів у закладах вищої освіти є одним із важливих напрямів сучасної педагогічної науки. Загальновідомо, що Велика Британія кілька століть поспіль вважається лідером у галузі вищої освіти, а отже вивчення її досвіду сприятиме оптимізації освітнього процесу у вітчизняних університетах.

Так, зміст, мета й завдання підготовки майбутніх аграріїв-бакалаврів різних спеціальностей у Великій Британії окреслено у «Вихідних положеннях (бенчмарку) академічних стандартів щодо сільського господарства, садівництва, лісівництва, наук про продовольство й харчування, наук про споживача» (Subject Benchmark Statement. Setting and maintaining academic standards: Agriculture, Horticulture, Forestry, Food, Nutrition and Consumer Sciences)[3].

Щоб краще розкрити важливість цієї розробки, перш за все, звернемося до поняття бенчмаркінг та бенчмарк. Бенчмаркінг (benchmarking) – це процес визначення, розуміння й адаптації наявних прикладів ефективного функціонування організацій з метою покращення власної роботи. Він містить у собі два процеси: оцінювання й співставлення. Робоча група під час семінару Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти визначила бенчмаркінг як процес вивчення, що вимагає довіри, розуміння, відбору й адаптації найкращих практик з метою удосконалення. Бізнес-школа Копенгагена характеризує бенчмаркінг як метод, який залучає всю організацію до пошуків найкращих практик: не тільки, що зроблено якнайкраще, але й *яким чином* цього вдалося досягнути [2].

У контексті вищої освіти науковці виділяють п'ять наріжних принципів бенчмаркінгу, а саме: 1) бенчмаркінг включає в себе елемент порівняння, є результатом прийняття рішень щодо контрольних точок (загальних критеріїв), за яким оцінюється програма чи заклад; 2) бенчмаркінг передбачає елемент навчання й зобов'язання вдосконалювати власну діяльність на засадах партнерства; 3) бенчмаркінг – це тривалий процес, який продовжується навіть після завершення конкретного проекту й має на меті сприяти безперервному вдосконаленню; 4) бенчмаркінг заохочує встановлення внутрішніх зв'язків між різними учасниками; 5) бенчмаркінг розглядає рейтинг як частину порівняльного аналізу й вимагає узгоджених та прозорих процедур його об'єктивності [1; 2].

«Вихідні положення» (бенчмарк) в галузі вищої аграрної освіти дають академічній спільноті Великої Британії можливість описати природу й характеристику програм і очікуваний стандарт для присвоєння ступеня бакалавра з сільського господарства, окреслюючи, що випускники можуть знати, робити й розуміти в кінці навчання [4]. Бенчмарк за таких умов виступає орієнтиром у структурі гарантування якості вищої аграрної освіти, оскільки використовується як точка відліку для створення, удосконалення й рецензування профільних академічних програм, проте відповідальність за академічні стандарти покладається на заклад вищої освіти, який присуджує ступінь [3].

Згадані «Вихідні положення» адресовані тим, хто причетний до створення, розповсюдження або рецензування програм навчання із сільського господарства, садівництва, лісівництва, наук про продовольство й харчування й наук про споживача або споріднених предметів; майбутнім студентам, зацікавленим у вивченні певних сегментів сільського господарства, або нинішнім студентам, які вивчають зазначені курси; роботодавцям, з метою з'ясувати, які знання й уміння очікуються від випускників-бакалаврів відповідних навчальних програм.

З огляду на викладене вище, зміст підготовки майбутніх аграріїв-бакалаврів у «Вихідних положеннях» визначається як вивчення програм стосовно цілого спектру предметів, згрупованих відповідно до природи, сутності й обсягів знань, які вони можуть охоплювати. Ці програми розподіляються на чотири основні групи:

- навчальні програми, пов'язані з галузями виробництва на основі земельних ресурсів;
- навчальні програми, широко пов'язані з прикладними науками;
- навчальні програми, широко пов'язані з вивченням сільських територій і суміжними науками;
- навчальні програми, широко пов'язані зі споживчими науками.

Отже, бенчмарк у сфері вищої аграрної освіти охоплює різноманітні напрями підготовки фахівців для галузі. Такий підхід зумовлений прагненням укладачів охопити всі принципово важливі напрями галузі, представити інтереси всіх її субсекторів і деталізувати всі нюанси дисциплін, пов'язаних із сільським господарством. Підсумовуючи зауважимо, що британські «Вихідні положення» (бенчмарк) – це своєрідний практичний довідник з пріоритетних аспектів великої кількості програм, які завершуються присудженням ступеня бакалавра у сфері агро-продовольчого сектору.

1. Охріменко Г. В. Використання бенчмаркінгу в реалізації маркетингу освітніх послуг вищими навчальними закладами України. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. №1. С. 84 – 93.
2. Benchmarking in the improvement of higher education. *ENQA workshop reports 2*. Helsinki, Finland. 2003. 39 p.
3. Naylor R. Benchmarking agricultural education: achieving consistent labelling of degrees. *Journal of the Royal Agricultural Society of England*. 2003. Vol. 164. P. 1 – 5.
4. Subject Benchmark Statement. Agriculture, Horticulture, Forestry, Food, Nutrition and Consumer Sciences. Gloucester: The Quality Assurance Agency for Higher Education, 2016. 48 p.